

Rapport

Rapport over een klacht over de Regionale Dienst Werk en Inkomen
Kromme Rijn Heuvelrug te Zeist.

Publicatiedatum

1 januari 1992

Rapportnummer

2014/106

Verzoekster klaagt erover dat de Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug haar niet uit eigen beweging heeft geïnformeerd over het feit dat in het kader van een rechtmatigheidsonderzoek inlichtingen over haar zijn ingewonnen bij derden.

Bevindingen en beoordeling

Â

I Bevindingen

Achtergronden van de klacht

De heer Van Balen¹ ontving bijstand van de Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug (verder: RDWI). Begin 2013 vond een rechtmatigheidsonderzoek plaats, dit naar aanleiding van bestudering van zijn bankafschriften. Hierbij kwam ook mevrouw Van der Zee in beeld.

Bij het rechtmatigheidsonderzoek werden daarom ook gegevens opgevraagd die op haar betrekking hadden. Het ging onder meer om verbruiksgegevens van energie op haar adres, om gegevens over twee auto's die op haar naam stonden en om verzekeringsgegevens waaruit mogelijk zou blijken dat zij en de heer Van Balen samenwonend waren.

Op 14 maart 2013 vond een gesprek met medewerkers van de RDWI plaats waarvoor de heer Van Balen en mevrouw Van der Zee werden uitgenodigd. Tijdens dit gesprek werden zij bevraagd, onder meer over een eventuele samenwoning. Mevrouw Van der Zee gaf aan dat zij, voor dat gesprek, niet op de hoogte was van het lopende onderzoek; zij had begrepen dat ze werd uitgenodigd omdat zij de heer Van Balen hielp met zijn financiën. Het gesprek bleek echter vooral over de relatie tussen haar en de heer Van Balen te gaan.

Het eindrapport van het onderzoek werd op 21 mei 2013 vastgesteld. Mevrouw Van der Zee kreeg geen nader bericht hierover. Wel kreeg zij het eindrapport onder ogen tijdens een bespreking met de advocaat van de heer Van Balen, op 13 augustus 2013. Toen ontdekte zij dat er ook over haar gegevens waren opgevraagd. Daarom diende mevrouw Van der Zee, op 2 september, een Wob-verzoek in bij de gemeente. Zij schreef dat haar nooit om toestemming was gevraagd voor het opvragen en verwerken van deze gegevens en dat zij ook nooit was geïnformeerd over het feit dat deze gegevens waren opgevraagd en verwerkt in een rapportage.

In reactie hierop ontving zij afschriften van de correspondentie die rond haar had plaatsgevonden met diverse instanties. In de begeleidende brief schreef de RDWI haar ook welke bevindingen tot nu toe waren gedaan. Mevrouw Van der Zee was de vriendin

van de heer Van Balen en ze hebben samen een kind. De heer Van Balen had de afgelopen jaren diverse malen verklaard dat er al veertien jaar een relatie tussen hen bestond. Ook waren er instanties die stelden dat zij samenwoonden. Verder was het waterverbruik op het adres van de heer Van Balen erg laag, werden soms waternota's betaald vanaf een rekening op naam van mevrouw Van der Zee en waren er geen pintransacties voor het betalen van boodschappen aangetroffen op de rekeningafschriften van de heer Van Balen. Onder meer deze bevindingen, in samenhang met verklaringen van de heer Van Balen dat mevrouw Van der Zee geld op zijn rekening stortte en zijn rekeningen beheerde, rechtvaardigde nader onderzoek om uit te sluiten of vast te stellen dat er sprake was van een gezamenlijke huishouding dan wel anderszins zorgdragen voor elkaar.

Een klacht bij de RDWI

Omdat mevrouw Van der Zee ontevreden was over de gang van zaken, diende zij bij de RDWI een klacht in. Zij schreef onder meer dat zij nooit over het onderzoek was geïnformeerd, ook niet tijdens het gesprek op 14 maart 2013. Er was toen niet verteld dat er al bij diverse instanties informatie over haar en de heer Van Balen was opgevraagd.

Ook begreep zij niet waarom de RDWI haar niet gewoon had gevraagd naar de informatie die nodig was. Dan had zij zelf de vragen kunnen beantwoorden en eventueel stukken kunnen overleggen. Bovendien had de RDWI haar toch op z'n minst vooraf moeten informeren over het onderzoek en het opvragen van informatie over haar. En ook lopende het onderzoek en na afronding hiervan. Ze had zelfs het rapport niet ontvangen.

De reactie van de RDWI

Op 3 maart 2014 gaf de RDWI een reactie op de klacht van mevrouw Van der Zee; hiervoor had ook een gesprek over de klacht plaatsgevonden.

De RDWI schreef haar dat hij, op grond van onder meer artikel 64 Wwb (zie onder Achtergrond), bevoegd is om nader onderzoek in te stellen naar het recht op bijstand van cliënten. Deze bevoegdheid strekt zich uit tot personen van wie de kosten van bijstand kunnen worden teruggevorderd. Het kan dan gaan om de zogenoemde verzwegen partner of personen die het hoofdverblijf hebben in dezelfde woning of van wie dit redelijkerwijs kan worden vermoed. Aangezien in het geval van de heer Van Balen en mevrouw Van der Zee een vermoeden bestond van samenwoning was dit de basis voor het onderzoek naar haar gegevens.

Verder gaf de RDWI aan dat, op grond van artikel 43 Wbp (zie ook Achtergrond), kan worden afgezien van het informeren van betrokkene als de in dit artikel genoemde belangen zijn gediend. Met andere woorden, zolang dit het onderzoek dient, hoeft geen informatie te worden verstrekt over gedane bevragingen.

Een klacht bij de Nationale ombudsman

Mevrouw Van der Zee was het er nog steeds niet mee eens. Daarom schreef zij de Nationale

ombudsman. Deze liet haar weten dat hij niet alle klachten die zij aan hem had voorgelegd in behandeling zou nemen. Wel wilde hij nader onderzoek doen naar de klacht, namelijk die over de informatieverstrekking aan mevrouw Van der Zee. Hij vond, net als de RDWI, dat er geen verplichting bestond om aan haar toestemming te vragen voor het inwinnen van inlichtingen en ook niet om haar voorafgaand aan het onderzoek of tijdens het onderzoek te informeren. Dat zou immers het belang van het onderzoek kunnen schaden. Wel vroeg de Nationale ombudsman zich af of de RDWI mevrouw Van der Zee niet in ieder geval na afloop van het onderzoek had moeten informeren. Naar dit punt besloot hij daarom onderzoek in te stellen.

Hij legde dit voor aan de RDWI en stelde nadere vragen.

De reactie van de RDWI

Op 2 juni 2014 gaf de RDWI een reactie. De RDWI liet weten dat belanghebbenden in het algemeen worden geïnformeerd over een eventuele bevraging bij derden tijdens het (confrontatie)gesprek waarin de onderzoeksresultaten worden voorgelegd. Tijdens het gesprek met de heer Van Balen en mevrouw Van der Zee op 14 maart 2013 was dat ook geprobeerd, maar dat gesprek was voortijdig beëindigd. Hierna hebben nog andere gesprekken plaatsgevonden, maar daar was mevrouw Van der Zee niet bij. Op 21 mei 2013 is het onderzoek afgesloten en op 19 juni 2013 is een besluit verzonden over de herziening/intrekking van het recht op bijstand van de heer Van Balen. Pas op dat moment kon gesproken worden over afronding van het onderzoek en was artikel 43 Wbp niet meer van toepassing.

Op 2 september 2013 liet mevrouw Van der Zee de RDWI weten kennis te hebben genomen van het onderzoeksrapport. Zij heeft hierna nadere uitleg gekregen, met een brief aan haar van 27 september. De RDWI was van oordeel dat mevrouw Van der Zee hiermee voldoende was ingelicht over de bevragingen bij derden en dat de hiervoor genomen tijd, 19 juni tot 27 september 2013, niet onredelijk was.

De reactie van mevrouw Van der Zee

De Nationale ombudsman legde de reactie van de RDWI voor aan mevrouw Van der Zee. Zij gaf aan dat zij, tijdens de hoorzitting in verband met de behandeling van haar klacht, had gevraagd wanneer de RDWI haar had moeten inlichten of dit had willen doen. Haar was toen verteld dat dat pas hoefde als alle procedures afgerond zijn, inclusief de eventuele procedure bij de rechtbank. Daar zouden dus jaren overheen kunnen gaan. De reactie van de RDWI op dit punt was nu dus anders.

Ook gaf zij aan dat uit niets bleek dat tijdens het gesprek op 14 maart 2013 een poging was gedaan om haar te informeren. Aan het begin van het gesprek werden zij direct aangevallen en hierna kwam het hier ook niet meer van.

Dat er nog gesprekken waren gevoerd waarbij zij niet aanwezig was, zou bovendien geen belemmering mogen zijn om haar schriftelijk te informeren.

De RDWI erkende nu dat mevrouw Van der Zee zelf achter de resultaten van het onderzoek was gekomen en dat deze instantie niet de intentie had om haar hierover uit eigen beweging te informeren. Het onderzoek was begin januari 2013 gestart en zij kreeg pas enige duidelijkheid eind september 2013, nadat zij er zelf om had gevraagd. Ook hierna moest zij diverse malen verzoeken

om alle informatie te mogen ontvangen.

Â

II Beoordeling

Mevrouw van der Zee klaagt erover dat de Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug haar niet uit eigen beweging heeft geïnformeerd over het feit dat in het kader van een rechtmatigheidsonderzoek inlichtingen over haar waren ingewonnen bij derden.

Het vereiste van goede informatieverstrekking houdt in dat de overheid ervoor zorgt dat de burger de juiste informatie krijgt en dat deze informatie klopt en volledig en duidelijk is. Zij verstrekt niet alleen informatie als de burger erom vraagt, maar ook uit zichzelf.

De Nationale ombudsman toetst niet rechtstreeks aan de Wet bescherming persoonsgegevens. Wel acht hij het van belang om het standpunt van het College bescherming persoonsgegevens (CBP) in zijn overwegingen te betrekken. Dat standpunt is onder meer weergegeven in publicaties van het CBP omtrent het 'heimelijk waarnemen'. Het CBP stelt als uitgangspunt voorop dat betrokkene zo snel mogelijk goed en volledig wordt geïnformeerd. De informatieplicht van artikel 43 Wbp, die tijdelijk buiten toepassing kan worden gesteld, is weer geheel van toepassing zodra een onderzoek is afgerond.

In het geval van mevrouw Van der Zee betekent dit uitgangspunt dat de RDWI haar, direct na afronding van het onderzoek naar de heer Van Balen op 21 mei 2013, had moeten informeren dat ook zij betrokken was bij het onderzoek en in hoeverre haar gegevens hierin waren meegenomen. Hoe het ook komt dat deze informatie haar al niet tijdens een gesprek met haar en de heer Van Balen is gegeven, feit is dat het er toen niet van gekomen is. Daarom had de RDWI tenminste dit uit eigen beweging moeten doen. De RDWI heeft dit echter nagelaten; pas toen mevrouw Van der Zee zelf navraag deed werd aan haar meer informatie verstrekt.

De gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug te Zeist is gegrond wegens schending van het vereiste van goede informatieverstrekking.

De Nationale ombudsman,

mr. F.J.W.M. van Dooren,

waarnemend ombudsman

Onderzoek

Op 9 april 2014 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw Z., met een klacht over een gedraging van de Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug te Zeist.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van het dagelijks bestuur van de

gemeenschappelijke regeling Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd het dagelijks bestuur verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tijdens het onderzoek kregen het dagelijks bestuur en verzoekster de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Achtergrond

Artikel 64 Wwb

Dit artikel regelt de verplichte verstrekking van inlichtingen aan het college door bepaalde instanties.

Het artikel bepaalt ook dat die inlichtingenplicht zich uitstrekt tot degene:

a. van wie kosten van bijstand worden of kunnen worden teruggevorderd (â€¦) of op wie deze worden of kunnen worden verhaald (â€¦);

b. die hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning, of ten aanzien van wie dat redelijkerwijs kan worden vermoed, als degene:

1Â°. te wiens behoeve bijstand is gevraagd of wordt verleend;

2Â°. van wie kosten van bijstand worden of kunnen worden teruggevorderd ingevolge (â€¦) of op wie deze worden of kunnen worden verhaald (â€¦).

Artikel 43 Wbp

Dit artikel bepaalt dat bepaalde onderdelen van de Wbp buiten toepassing kunnen worden gelaten voor zover dit noodzakelijk is in het belang van onder meer de voorkoming, opsporing en vervolging van strafbare feiten en gewichtige economische en financiële belangen van de staat en andere openbare lichamen. Het zelfde geldt voor het toezicht op de naleving van wettelijk voorschriften die zijn gesteld ten behoeve van deze belangen.

1 De namen zijn fictief.